

Кузнєцова А. Я.

д.е.н., професор,

ректор ДВНЗ «Університет банківської справи»

e-mail: angel@ubs.edu.ua, ORCID ID 0000-0003-3590-7625

Погореленко Н.П.

к.е.н., доцент, Харківський навчально-науковий інститут

ДВНЗ «Університет банківської справи»

e-mail: pogorelenko.n.p@gmail.com, , ORCID ID 0000-0001-9815-9818

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ¹

Анотація. Доведено недостатню розробленість концептуальних положень забезпечення фінансової стабільності банківської системи, які б у комплексі охоплювали необхідні та достатні умови забезпечення фінансової стабільності, її складові щодо системного підходу, необхідність збалансування основних фінансових потоків, перелік індикаторів для визначення рівня фінансової стабільності, основні фінансові ризики, визначення рівня вразливості банківської системи та інструментарій забезпечення її стабільності.

До дослідження проблеми забезпечення фінансової стабільності банківської системи застосовано принципи системного підходу та специфічні принципи, що дозволить обґрунтувати компоненти механізму її ефективного функціонування.

До принципів системного підходу віднесено: цілісність, ієрархічність, структуризацію, множинність, узгодженість та спільність цілей, єдину основу, неповну детермінованість, безперервність процесу коригування цілей системи, комплексність.

Принципами забезпечення фінансової стабільності банківської системи є принципи наукової обґрунтованості, безперервності, адаптивності, збалансованої прибутковості, суспільної відповідальності, економічної відповідальності, довіри, ефективності, завчасної обачності, надлишковості.

Запропонована концепція забезпечення фінансової стабільності банківської системи базується на принципах, які відображені у висунутих гіпотезах і положеннях, що її розкривають, та може слугувати основою забезпечення фінансової стабільності як відповідного теоретико-методологічного базису.

Концепція є частиною теорії фінансів, побудована в межах системної парадигми, ураховує стабільність інституціональних складових банківської системи (центрального банку, системних банків, банків з іноземним капіталом, банків із приватним капіталом) і збалансованість руху фінансових потоків.

Ключові слова: банківська система, фінансова стабільність, концепція, парадигма, системний підхід, гіпотези, положення, фінансові потоки.

Формул: 0; рис.: 2, табл.: 0, бібл.: 42

Kuznetsova A. Ya.

Doctor of Science in Economics, professor,

Rector of SHEI "Banking University"

e-mail: angel@ubs.edu.ua, ORCID ID 0000-0003-3590-7625

Pohorelenko N. P.

PhD in Economics, Docent, Kharkiv educational-scientific institute

of SHEI "Banking University";

e-mail: pogorelenko.n.p@gmail.com, ORCID ID 0000-0001-9815-9818

CONCEPTUAL PROVISIONS OF BANKING SYSTEM STABILITY ENSURANCE

¹ Статтю підготовлено в рамках «Моделювання фінансової стабільності руху фінансових потоків економічних агентів країни в умовах глобалізації» (ДР № 0118U003772), що виконується за рахунок видатків із загального фонду держбюджету.

Abstract. The article insufficiently elaborates the conceptual provisions for ensuring the financial stability of the banking system, which in the complex would cover the necessary and sufficient conditions for ensuring financial stability, its components in terms of the systemic approach, the need to balance the main financial flows, a list of indicators to determine the level of financial stability, the main financial risks, determining the level of vulnerability of the banking system and tools for ensuring its stability.

Systemic approach principles are applied to study the problem of ensuring the financial stability of the banking system, as well as some specific ones. This allows to justify the components of the mechanism of effective functioning of the banking system.

The principles of the systemic approach include: integrity, hierarchy, structuring, plurality, consistency and common nature of goals, a single basis, incomplete determinism, continuity of the process of goals adjustment, complexity.

Principles of ensuring the financial stability of the banking system are the principles of scientific validity, continuity, adaptability, balanced profitability, social and economic responsibility, trust, efficiency, timely discretion, redundancy.

The proposed concept of ensuring the financial stability of the banking system is based on the principles reflected in the hypotheses and provisions that it discloses and can serve as the basis for providing financial stability as an appropriate theoretical and methodological basis.

The concept is part of the theory of finance that built within the system paradigm, takes into account the stability of the institutional components of the banking system (central bank, systemic banks, banks with foreign capital, and banks with private capital) and the balance of financial flows.

Keywords: banking system, financial stability, concept, paradigm, system approach, hypotheses, position, financial flows.

GEL Classification: G21

Formulas: 0; fig.: 2; tabl.: 0; bibl.: 42.

Кузнецова А. Я.

д.э.н., профессор,

ректор ГБУЗ «Университет банковского дела»

e-mail: angel@ubs.edu.ua, ORCID ID 0000-0003-3590-7625

Погореленко Н. П.

к.э.н., доцент, Харьковский учебно-научный институт

ГБУЗ «Университет банковского дела»

e-mail: pogorelenko.n.p@gmail.com, ORCID ID 0000-0001-9815-9818

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ПОЛОЖЕНИЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ

Аннотация. В статье доведена недостаточная разработанность концептуальных положений обеспечения финансовой стабильности банковской системы, которые бы в комплексе охватывали необходимые и достаточные условия обеспечения финансовой стабильности, её составляющих с точки зрения системного подхода, необходимости сбалансирования основных финансовых потоков, перечня индикаторов для определения уровня уязвимости банковской системы и инструментария обеспечения её стабильности.

Предложенная концепция обеспечения финансовой стабильности банковской системы базируется на принципах, которые отражены в выдвинутых гипотезах и положениях, которые её раскрывают и может служить основой обеспечения финансовой стабильности в качестве соответствующего теоретико-методологического базиса.

Концепция является частью теории финансов, построена в пределах системной парадигмы, учитывает стабильность институциональных составляющих банковской системы (центрального банка, банков с иностранным капиталом, банков с частным капиталом) и сбалансированность движения финансовых потоков.

Ключевые слова: банковская система, финансовая стабильность, концепция, парадигма, системный подход, гипотезы, положения, финансовые потоки.

Формул: 0; рис.: 2, табл.: 0, библи.: 42

Вступ. Головною умовою перебудови банківської системи України залишається її дієвість та функціональна спрямованість щодо потреб економічного розвитку країни, функціонування окремих суб'єктів господарювання, задоволення обов'язків перед клієнтами банків та надання необхідних послуг населенню. Досягнення цих можливо лише за умови стабільного функціонування банківської системи. Це обумовлює необхідність розробки відповідного теоретико-методологічного базису та концептуальних положень забезпечення фінансової стабільності банківської системи, які дозволять щодо розробити методичний та аналітичний інструментарій з урахуванням стабільності її інституціональних складових та збалансованості основних фінансових потоків.

Аналіз досліджень та постановка завдання. Аналіз наукових праць з досліджуваного питання свідчить про те, що, не дивлячись на доволі значні та ґрунтовні науково-практичні розробки, присвячені даному питанню, дослідження та розкриття концептуальних положень щодо забезпечення фінансової стабільності банківської системи та її взаємопов'язаних складових (гіпотез та положень) все ще не знайшли належного відображення в працях навіть провідних науковців.

Тому, усі подальші наукові результати даної роботи будуть будуватись на узагальненні висновків, отриманих вітчизняними та зарубіжними вченими, для розробки відповідного теоретико-методологічного базису концепції забезпечення стабільності банківської системи та обґрунтування її структурних компонентів.

Метою статті є побудова у межах системної парадигми концепції забезпечення фінансової стабільності банківської системи, яка буде містити в собі необхідні та достатні умови, складові з точки зору системного та потокового підходів, основні фінансові ризики та відповідний інструментарій.

Результати дослідження. Імплементация сформульованих у [1] тверджень, які дозволяють формалізувати розуміння стабільності банківської системи, й обґрунтованого процесно-потокowego підходу до розкриття фінансової стабільності передбачає відповідну зміну методологічного базису, що підпорядковується гіпотезі про залежність фінансової стабільності банківської системи від стабільності її інституціональних складових (центрального банку, системних банків, банків з іноземним капіталом, банків з приватним капіталом) та від збалансованості руху основних фінансових потоків.

У фінансовій науці питання теорії і практики забезпечення фінансової стабільності вже тривалий час перебувають у фокусі досліджень вітчизняних і зарубіжних учених. Так, Ендрю Крокетт підтримує ідею про те, що з точки зору фінансової стабільності необхідно розрізняти стабільність фінансових установ та стабільність фінансових ринків. Хоча перша стосується того, наскільки установи здатні безперервно виконувати свої договірні зобов'язання без зовнішньої підтримки, стабільність фінансового ринку є передумовою макроекономічної стабільності та економічного зростання [2].

Ф. Мишкін розглядає фінансову стабільність з точки зору змін, що обумовлені процесами глобалізації та інтеграції фінансових ринків [3]. Автор зазначає, що елементи фінансової стійкості визначають рівень інституційного розвитку з точки зору відкритої економіки. Г. Шиназі підкреслює внутрішній характер фінансової турбулентності та описує фінансову стабільність як стійкість до потрясінь, що виникають у фінансовій системі [4]. В. Аллен та Г. Вуд підходять до фінансової стабільності, визначаючи її як стійкість фінансової системи до зовнішніх шоків. Вони вважають, що фінансова стабільність – це здатність системи поглинати ринкові колапси, спричинені міжнародними факторами [5]. С. Боріо та М. Дремман спостерігають за вразливістю системи до фінансових потрясінь під впливом менших шоків й розглядають фазу профілактичних дій, до складу яких включають аналіз ситуації в нормальних умовах та під час шоку [6]. Згідно з [7], фінансова стабільність корелює з запобіганням банківським ризикам, але не може бути зведена лише до цієї типології дій. Крім того, фінансова система може бути нестабільною, незважаючи на задовільний розподіл фінансових ресурсів.

Більш широкий підхід використовує В. Корбо, який стверджує, що стабільність

фінансової системи означає стан, в якому існують превентивні механізми, що дозволяють уникнути краху більшості фінансових установ та здатність фінансової системи поглинути серйозні дисбаланси [8].

Згідно з підходом, розробленим Т. Падоа-Шіоппа, фінансова стабільність – це умова, коли фінансова система здатна протистояти шокам та врегульовувати фінансові дисбаланси, тим самим пом'якшуючи ймовірність порушень процесу фінансового посередництва. Аналіз фінансової стабільності при цьому має бути спрямований на виявлення загроз для стабільності фінансової системи з боку усіх сегментів. Відповідні дії та визначення пріоритетів здійснюються на основі аналізу стану економіки, зокрема функціонування фінансового ринку. Політика, спрямована на збереження стабільності, має бути зосереджена на своєчасному посиленні стійкості та створенні буферів для пом'якшення нестабільності [9]. Цей підхід спрямований на ранню профілактику негативних явищ, щоб не допустити їх поширення. Як тільки поріг стабільності буде перевищено, наступним кроком має бути посилення гарантій (як правило, буфери у вигляді додаткового капіталу, надлишку ліквідності або резервів на покриття збитків за позиками). Брак вбудованих механізмів контролю в регуляторній системі, як форма профілактичної дії, може призвести до високого рівня невизначеності у фінансовій системі. Такий підхід є комплексним і передбачає не лише спостереження динаміки окремих показників або окремих учасників ринку, а й дослідження загального впливу на економіку, розгляд потенційних дисфункцій та прогалин у інституційних та регуляторних рішеннях, недоліків механізму ціноутворення, виникнення дезінформації та неправильних сигналів на ринку, а також взаємного впливу цих факторів, які впливають на накопичення системного ризику.

На думку М. Васілеску [10], яка підтримує точку зору автора роботи [4], важливо визначити фінансову стабільність з урахуванням того конкретного стану, в якому фінансова система здатна: 1) ефективно розподіляти ресурси, 2) оцінити та управляти фінансовими ризиками, 3) поглинати потрясіння. При визначенні фінансової стабільності необхідно враховувати п'ять ключових принципів: 1) фінансова стабільність – це широкий концепт, що охоплює різні компоненти фінансової системи: інфраструктура, ринки, установи; 2) фінансова стабільність передбачає не тільки розподіл ресурсів, управління ризиками, мобілізацію заощаджень, сприяння накопиченню цінності, розвиток та зростання, а також належне функціонування платіжної системи; 3) концепт фінансової стабільності пов'язаний не тільки з відсутністю фінансові кризи, а й зі здатністю фінансової системи стримувати виникнення дисбалансів, перш ніж вони перетворяться на загрозу для неї чи економічних процесів; 4) фінансова стабільність має розглядатись з точки зору потенційних наслідків для реальної економіки; 5) фінансова стабільність повинна розглядатися як динамічна характеристика, яка складається з багатьох взаємопов'язаних елементів, що охоплюють макроекономіку, фінансові ринки, фінансові установи та фінансову інфраструктуру [4].

Разом із розвиненістю теорії фінансової стабільності у цілому, слід констатувати недостатню розробленість концепції забезпечення фінансової стабільності банківської системи, яка б у комплексі охоплювала необхідні та достатні умови забезпечення фінансової стабільності, її складові з точки зору системного підходу, необхідність збалансування основних фінансових потоків, перелік індикаторів для визначення рівня фінансової стабільності, основні фінансові ризики, визначення рівня вразливості банківської системи та інструментарій забезпечення її стабільності.

Під концепцією у роботі будемо розуміти єдиний, визначальний задум, головну ідею, систему поглядів, систему опису певного предмета або явища стосовно його будови, функціонування, що сприяє його розумінню, тлумаченню, вивченню головних ідей [11, с. 19]. У даному дослідженні концепція складається з взаємопов'язаних гіпотез та положень, що їх розкривають. Гіпотеза – це «науково обґрунтоване висловлювання ймовірнісного характеру про сутність досліджуваних явищ дійсності» [11, с. 32]. За умов наявності у подальшому фактів життєздатності гіпотези вона може стати теорією, законом, принципом.

Головною метою висування й розробки гіпотез є вирішення наукової проблеми.

Наукова проблема задає напрямок пошуку гіпотез і накладає обмеження на їхній характер.

Наукова гіпотеза може формулюватись у двох аспектах: або у вигляді припущення про ту або іншу форму зв'язку між явищами й процесами, або у вигляді припущення про зв'язок між явищами, процесами й їхньою внутрішньою основою. У першому випадку гіпотези є описовими, у другому – пояснювальними. Як наукове припущення гіпотеза відрізняється від довільного здогаду тим, що відповідає певним вимогам, виконання яких створює умови для визнання гіпотези справедливою [12, с. 46-47].

По-перше, гіпотеза має пояснювати все коло явищ і процесів, для аналізу яких вона висувається (тобто для усієї предметної області розроблюваної теорії), не створюючи протиріч раніше встановленим фактам і науковим положенням. Проте у разі неможливості пояснити досліджувані явища на основі несуперечливості відомим фактам, висуваються гіпотези, що суперечать раніше доведеним положенням.

По-друге, гіпотеза є припущенням про деяку безпосередньо неспостережувану основу явищ і може бути перевірена тільки через зіставлення виведених з неї наслідків з досвідом. Якщо наслідки неможливо перевірити, гіпотеза є непридатною.

По-третє, гіпотезу слід застосувати до широкого кола явищ. Гіпотеза має пояснювати не тільки ті явища й процеси, для яких вона висувається, але й якомога більш широкий клас явищ і процесів, безпосередньо не пов'язаних з початковими.

По-четверте, гіпотеза має бути принципово простою. Це не передбачає легкість або доступність – дійсна простота гіпотези проявляється у її здатності, виходячи з єдиної основи, пояснити по можливості більш широке коло різних явищ, процесів. При цьому не можна застосовувати штучні побудови і довільні допущення, висувати в кожному новому випадку все нові і нові гіпотези.

Крім цього, формулювання гіпотези має здійснюватися винятково в межах тієї предметної області, у якій досліджується поставлена проблема.

При формулюванні гіпотез було враховано також наступні правила їх висунення [13]:

1) правило одноманітності – з декількох протилежних одна одній гіпотез, які висуваються для пояснення фактів, пріоритетною є та, яка єдиним чином пояснює більше їх число. Доводячи таку гіпотезу, можливим є пояснення одразу значної кількості чинників;

2) правило меншості – для пояснення пов'язаних фактів потрібно висувати мінімально можливу кількість гіпотез з якомога більш тісними взаємними зв'язками. Сукупність гіпотез представляє собою систему, між елементами якої повинні існувати щільні зв'язки, щоб уникнути штучного розширення кількості гіпотез;

3) правило вірогідності – при висуненні гіпотези необхідно брати до уваги характер вірогідності висновків, який характеризується двома складовими. По-перше, умови зовнішнього середовища, в яких функціонують економічні системи і здійснюється доведення гіпотез, мають стохастичний і динамічний характер. Тому гіпотези, які були сформульовані і доведені в певних умовах, можуть бути неактуальними в нових умовах функціонування економічних систем;

4) правило несуперечливості – слід уникати висунення гіпотез, які суперечать одна одній. За таких умов одна з них або застаріла, або некоректно доведена;

5) правило перевірки. Гіпотеза повинна бути доступна для перевірки в результаті дослідження. Будь-яка гіпотеза, яка не може бути перевірена, знаходиться на стадії припущення.

Виходячи з того, що концепція формується у межах загальної теорії та парадигми, запропонована в роботі концепція забезпечення фінансової стабільності банківської системи є частиною теорії фінансів та розроблена у межах системної парадигми. При цьому будемо дотримуватись наступного визначення: «парадигма – це сукупність теоретичних та методологічних положень, прийнятих науковим товариством на певному етапі розвитку науки, що використовується у якості зразка, моделі, стандарту для наукового дослідження, інтерпретації, оцінки та систематизації наукових даних, для осмислення гіпотез і вирішення завдань, що виникають у процесі наукового пізнання» [14].

Як зазначено у [15], «у зв'язку з докорінними змінами теоретичної економіки на початку XXI ст., які відбулися в результаті фінансово-економічної кризи 2008–2010 рр.,

виник новий напрям економічної теорії – системна парадигма, яка доповнює та синтезує традиційні неокласичні, інституційні та еволюційні концепції». Узагальнюючи поняття системного підходу в різних галузях науки, Л.О. Потравкою конкретизовано його визначення відносно економічної науки як сукупності теоретичних та логіко-гносеологічних засобів, призначених для вивчення складно організованих систем, їх проектування, створення та управління, який може бути реалізований за умови детального дослідження зв'язків на підсистемному та елементному рівнях. Головним об'єктом розгляду системного підходу у цьому контексті є соціально-економічні системи, а предметом – їх розвиток, що базується на взаємодії внутрішніх підсистем та вплив зовнішніх систем і середовищ.

До банківської системи в контексті забезпечення її фінансової стабільності можна застосувати аспекти системного підходу, виокремлені у роботі [16]. Так, зміст системно-цільового аспекту полягає у тому, що банківська система має сукупність цілей свого функціонування і повинна отримати фінансовий результат та сприяти одержанню соціального ефекту. Системно-функціональний аспект проявляється у тому, що для досягнення цілей функціонування банківська система виконує певні функції: трансформаційну, створення платіжних засобів, регулювання грошової маси в обігу, стабілізаційну. Системно-інтегративний аспект передбачає наявність у банківській системі власних механізмів, факторів забезпечення життєздатності та розвитку, можливість залучення необхідних структур та елементів інших систем для досягнення своїх цілей. Системно-структурний аспект реалізується у тому, що банківська система має притаманну їй потребам внутрішню організацію та механізми взаємодії складових елементів. Відповідно до системно-комунікативного аспекту, банківська система взаємодіє з іншими системами як по горизонталі (з системою небанківських фінансових установ), так і по вертикалі (з системою регулюючих та наглядових органів). Системно-управлінський аспект знаходить прояв у тому, що банківська система продукує стратегічні і тактичні управлінські рішення з урахуванням зовнішніх і внутрішніх факторів, що впливають на досягнення цілей та ефективність її функціонування. Зміст системно-елементного аспекту полягає у наявності у складі банківської системи взаємопов'язаних елементів – окремих банківських установ. Системно-історичний аспект проявляється у тому, що банківська система має власну історію створення та функціонування, певні традиції банківництва та перспективи розвитку.

Спираючись на твердження, що «використання системної парадигми як універсального інструменту проведення секторальних досліджень є важливою умовою для ефективного та всебічного вивчення селективних сфер економіки» [17], застосуємо її при побудові концепції забезпечення фінансової стабільності банківської системи.

Етапи побудови концепції забезпечення фінансової стабільності банківської системи подано на рис. 1.

Аналіз та узагальнення праць з теорії фінансової стабільності [18, 19, 20, 4, 10], аналітичного інструментарію її діагностування та виявлення факторів банківських криз [21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36], з питань побудови системи забезпечення фінансової стабільності банківської системи [37] дозволили висунути та довести наступні гіпотези даного дослідження:

Гіпотеза 1. Про відмінність фінансової стабільності та фінансової стійкості банківської системи за часовим критерієм. Гіпотезу доведено у [38], зокрема зазначено, що «фінансова стійкість та стабільність як банку, так і банківської системи визначається з урахуванням фактору часу, де зазвичай врахування відповідних часових інтервалів для визначення фінансової стабільності є значно більшими, ніж для визначення фінансової стійкості».

Гіпотеза 2. Про вплив інституціональних складових на фінансову стабільність банківської системи. Гіпотезу доведено у [38], де сформульовано твердження, які дозволяють формалізувати розуміння сутності та стабільності функціонування банківської системи, зокрема таке: «система стабільна, якщо стійкими є центральний банк, системні банки, інші банки із значною вагою впливу на стан банківської системи».

Рис. 1. Послідовність розроблення концепції забезпечення фінансової стабільності банківської системи

Джерело: складено авторами

Гіпотеза 3. Про подібність переліку індикаторів фінансової стабільності та фінансової стійкості банківської системи та відмінність їх інтерпретації на різних часових інтервалах. Гіпотезу доведено у [38], де узагальнено підходи зарубіжних і вітчизняних дослідників щодо індикаторів фінансової стабільності й стійкості банківської системи та зроблено висновок, що здебільшого науковці не розмежовують ці індикатори.

Гіпотеза 4. Про гетерархічну структуру системи індикаторів фінансової стабільності банківської системи. Гіпотезу доведено у [38], де продемонстровано існування зв'язків між індикаторами фінансової стабільності та відсутність їх ієрархії.

Гіпотеза 5. Про складові фінансової стабільності центрального банку. Фінансова стабільність головного банку країни визначається ефективністю виконання його основних функцій, спрямованих на забезпечення фінансової стабільності: здійснення грошово-кредитної політики; організація готівкового грошового обігу; організація системи рефінансування; здійснення банківського регулювання та нагляду; валютне регулювання і валютний контроль; забезпечення накопичення та зберігання золотовалютних резервів [39]. Роль та значення центрального банку у формуванні стабільного розвитку банківської системи обґрунтовано у [38].

Гіпотеза 6. Про детермінанти фінансової стабільності системних банків, банків з іноземним капіталом, банків з приватним капіталом. Більшість фахівців з оцінювання фінансової стабільності і стійкості банків виділяють такі детермінанти їх забезпечення: достатність капіталу, ліквідність, прибутковість, якість активів. З урахуванням значного впливу ризиків на порушення стабільності банківської системи [38] до переліку детермінант введено також ризикову складову.

Гіпотеза 7. Про доцільність врахування рівня вразливості банківської системи при визначенні рівня її фінансової стабільності. Рівень вразливості банківської системи при розробленні методичних підходів до оцінювання фінансової стабільності банківської системи враховано у роботах [40, 41] та обґрунтовано у [37]. У практичній площині

розрахунок рівня вразливості банківської системи здійснено у [38] та [42].

Гіпотеза 8. Про вплив збалансованості руху фінансових потоків на фінансову стабільність банківської системи. Фінансова стабільність знаходиться у прямій залежності від ефективності виконання банківською системою своїх функцій, зокрема з акумуляції та перерозподілу фінансових ресурсів, що знаходить прояв у русі фінансових потоків. Оскільки потоки є вторинними по відношенню до процесів, у результаті яких вони виникають, доцільним є поєднання процесного й потокового потоків при розкритті фінансової стабільності банківської системи, що обґрунтовано у [38]. Відповідно до процесно-потокового підходу фінансова стабільність банківської системи зумовлюється зміною параметрів фінансових потоків, які супроводжують операції банків у процесі їх діяльності. Наявність впливу збалансованості руху фінансових потоків на фінансову стабільність банківської системи доведено у [38].

Гіпотеза 9. Про організаційні елементи фінансової стабільності банківської системи та інструменти її забезпечення. Структурні та організаційні елементи визначено у [38] на основі авторського бачення поняття «організаційна структура» як сукупності елементів, що впорядковані та знаходяться у взаємозв'язку на виконання ключового завдання – забезпечення стабільності банківської системи.

У результаті доведення висунутих гіпотез було сформульовано концепцію забезпечення фінансової стабільності банківської системи з урахуванням стабільності її інституціональних складових (центрального банку, системних банків, банків з іноземним капіталом, банків з приватним капіталом) та збалансованості основних фінансових потоків (рис. 2).

Пропонована концепція базується на таких положеннях:

Положення 1. Фінансова стабільність банківської системи визначається з урахуванням часу, при чому часові інтервали для визначення її рівня є довшими, ніж часові інтервали для визначення фінансової стійкості банківської системи.

Положення 2. Банківська система є фінансово стабільною, якщо фінансово стабільними є головний банк країни, системні банки, банки з іноземним капіталом, банки з приватним капіталом.

Положення 3. Фінансова стабільність банківської системи характеризується тими ж індикаторами, що й фінансова стійкість, тільки за більш тривалий часовий період.

Положення 4. Рівень фінансової стабільності банківської системи визначається за синтетичним індикатором, який об'єднує суб-індекси фінансової стабільності центрального банку, системних банків, банків з іноземним капіталом, банків з приватним капіталом, фінансової вразливості банківської системи.

Положення 5. Фінансова стабільність центрального банку визначається його здатністю ефективно виконувати покладені на нього функції щодо здійснення монетарної політики, валютного регулювання, підтримання достатнього обсягу золотовалютних резервів, відповідності банківського нагляду основним принципам ефективності.

Положення 6. Фінансова стабільність системних банків, банків з іноземним капіталом, банків з приватним капіталом визначається достатністю їх капіталу, ліквідністю, прибутковістю, якістю активів, ризиковістю діяльності.

Положення 7. В процесі оцінювання фінансової стабільності банків мають бути враховані основні фінансові ризики: кредитний, процентний, інвестиційний, ризик ліквідності, ризик нестійкості ресурсної бази.

Положення 8. Складовою системи оцінювання фінансової стабільності банківської системи є визначення рівня її вразливості за показниками відношення сукупних кредитів центрального банку, що надані банківській системі, до сукупних небанківських депозитів, та розміром облікової ставки.

Положення 9. При визначенні напрямів та інструментів забезпечення фінансової стабільності банківської системи слід враховувати принципи процесно-потокового підходу.

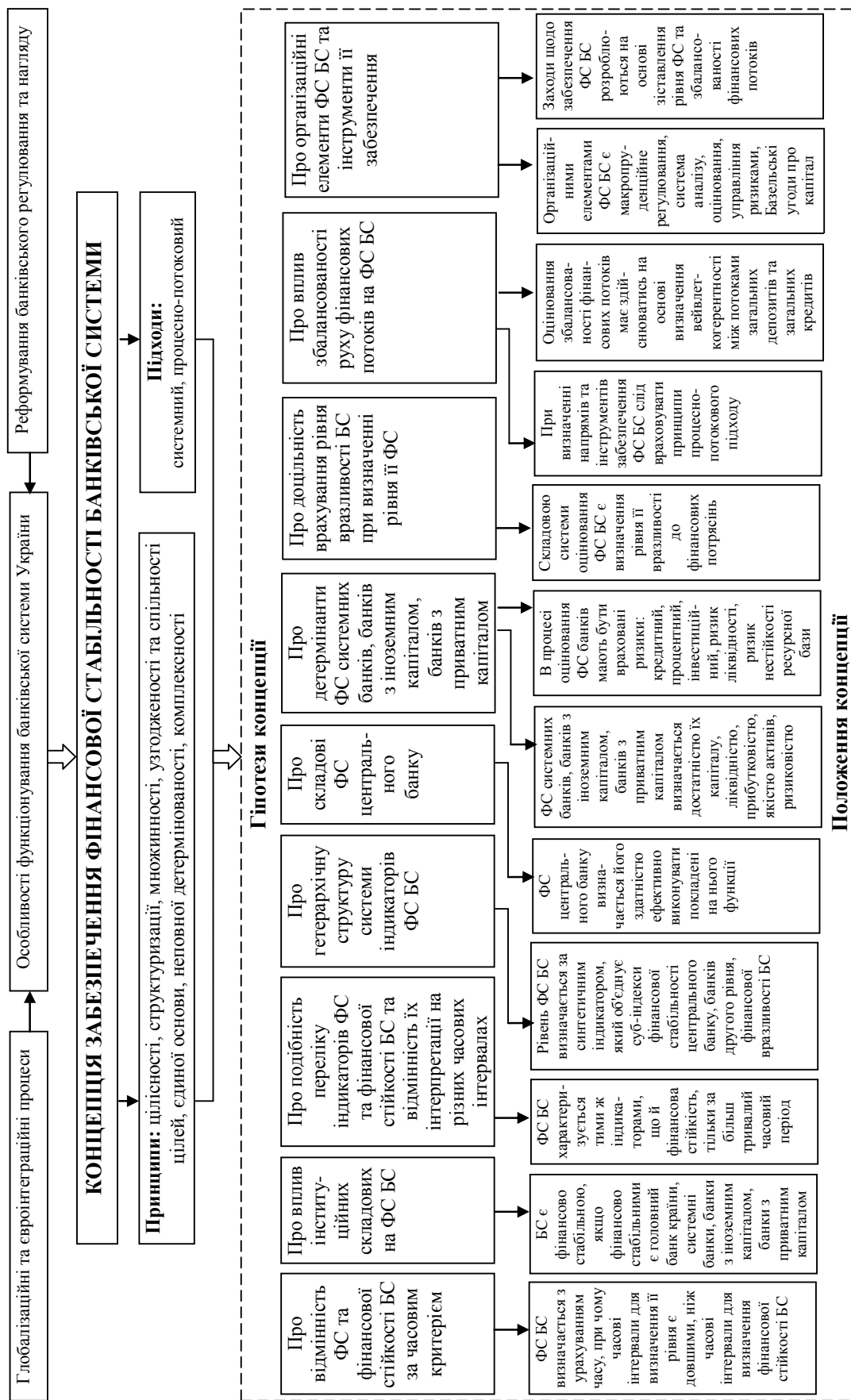

Рис. 2. Концепція забезпечення фінансової стабільності банківської системи

Положення 10. Оцінювання збалансованості фінансових потоків має здійснюватись на основі визначення вейвлет-когерентності між рухом потоків загальних депозитів та загальних кредитів банківської системи.

Положення 11. Організаційними елементами фінансової стабільності банківської системи є макропруденційне регулювання, система аналізу та оцінювання ризиків, система ризик-менеджменту в банках, Базельські угоди про капітал, оцінювання фінансової стійкості банків і банківської системи.

Положення 12. Заходи щодо забезпечення фінансової стабільності банківської системи розроблюються на основі зіставлення рівня фінансової стабільності та збалансованості фінансових потоків.

Усі наведені гіпотези та положення концепції забезпечення фінансової стабільності банківської системи розкриваються в розділах 1 – 5 монографії.

Запропонована концепція та її теоретико-методологічний базис дозволять розробити методичний та аналітичний інструментарій забезпечення фінансової стабільності банківської системи з урахуванням стабільності її інституціональних складових та збалансованості основних фінансових потоків.

Висновки. Аналіз існуючих концепцій щодо забезпечення фінансової стабільності довів недостатню розробленість концептуальних положень забезпечення фінансової стабільності банківської системи, які б у комплексі охоплювали необхідні та достатні умови забезпечення фінансової стабільності, її складові з точки зору системного підходу, необхідності збалансування основних фінансових потоків, переліку індикаторів для визначення рівня фінансової стабільності, основних фінансових ризиків, визначення рівня вразливості банківської системи та інструментарію забезпечення її стабільності.

Запропонована концепція забезпечення фінансової стабільності банківської системи складається з взаємопов'язаних гіпотез та положень, що їх розкривають, є частиною теорії фінансів, побудована у межах системної парадигми, враховує стабільність її інституціональних складових (центрального банку, системних банків, банків з іноземним капіталом, банків з приватним капіталом) та збалансованість фінансових потоків.

Література

1. Погореленко Н. П. Теоретичні основи щодо співставлення стійкості та стабільності функціонування банківської системи / Н. П. Погореленко // Економічний простір : зб. наук. пр. — 2014. — № 89. — С. 128—141.
2. Crockett A. The Theory and Practice of Financial Stability / A. Crockett // De Economist. — 1996. — Vol. 144. — Is. 4. — P. 531—568.
3. Mishkin F. S. Lessons from the Asian crisis / F. S. Mishkin // Journal of International Money and Finance. — 1999. — № 18. — P. 709—723.
4. Schinasi G. J. Defining Financial Stability / G. J. Schinasi // IMF Working Paper. International Monetary Fund. — 2004. — № 187. — P. 18.
5. Allen W. A. Defining and achieving financial stability [Electronic resource] / W.A. Allen, G. Wood. Special Paper № 160, Cass Business School, 2005, City University. — Available at : <http://econpapers.repec.org/scripts/showcites.pf?h=repec:fmg:fmgsp:s160>.
6. Borio C. Towards an operational framework for financial stability: “fuzzy” measurement and its consequences [Electronic resource] / C. Borio, M. Drehmann. — Available at : <http://www.bis.org/publ/work284.pdf>.
7. Jacobson T. How can central banks promote financial stability? / T. Jacobson, J. Molin, A. Vredin // Sveriges Riksbank Economic Review. — 2001. — № 2. — P. 5—13.
8. Corbo V. Financial stability in a crisis: What is the role of the central bank? [Electronic resource] / V. Corbo // BIS Working Paper no 51f. — Available at : <http://www.bis.org/publ/bppdf/bispap51f.pdf>.
9. Padoa-Schioppa T. Central banks and financial stability: exploring a land in between [Electronic resource] / T. Padoa-Schioppa // Paper presented at the Second ECB Central Banking Conference “The transformation of the European financial system”. — Frankfurt am Main, 2002. — October. — Available at : <http://www.ecb.int/events/pdf/conferences/tps.pdf>.
10. Vasilescu M. Financial Stability — A Theoretical Approach / M. Vasilescu // Annals — Economy Series, Constantin Brancusi University. — 2012. — Vol. 1. — P. 129—132.
11. Чмиленко Ф. О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» / Ф. О. Чмиленко, Л. П. Жук \ Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара. — Дніпро, 2014. — 48 с.
12. Новиков А. М. Докторская диссертация : пособие для докторантов и соискателей ученой степени доктора наук / А. М. Новиков. — 3-е изд. — Москва : Изд-во «Эгвес», 2003. — 120 с.
13. Стрижиченко К. А. Формування концепції регулювання фінансового ринку України / К. А. Стрижиченко // Бізнес Інформ. — 2014. — № 10. — С. 324—330.
14. Грицанов А. Новітній філософський словник / А. Грицанов. — Москва : «Скакун», 1998. — 653 с.

15. Потравка Л. О. Системна основа синергетичної парадигми як нового підходу до проблем підвищення ефективності трансформації економічної системи України / Л. О. Потравка // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. — 2015. — Вип. 222. — С. 117—123. — (Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес).
16. Методологія системного підходу та наукових досліджень : опорний конспект лекцій / уклад. Н. В. Фоміцька. — Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ, 2015. — 60 с.
17. Ситніков В. В. Системна парадигма в секторальній сфері економіки / В. В. Ситніков // Стратегія розвитку України. Економіка, соціологія, право. — 2012. — № 1. — С. 228—232.
18. Довгань Ж. М. Взаємозв'язок фінансової стійкості, стабільності, безпеки, надійності та ефективності банківської системи / Ж. М. Довгань // Сталий розвиток економіки. — 2011. — № 3. — С. 275—278.
19. Шелудько Н. М. Фінансові кризи на ринках, що розвиваються: теоретичні й емпіричні аспекти аналізу / Н. М. Шелудько, А. І. Шкляр // Фінанси України. — 2009. — Вип. 2. — С. 3—21.
20. Minsky H. P. The Financial Instability Hypothesis [Electronic resource] / H. P. Minsky // Working Paper / The Jerome Levy Economics Institute of Bard College. № 74. — Available at : <http://www.levyinstitute.org/publications/the-financial-instability-hypothesis>.
21. Барановський О. І. Фінансові кризи: передумови, наслідки і шляхи запобігання : монографія / О. І. Барановський. — Київ : КНТЕУ, 2009. — 754 с.
22. Бобиль В. В. Удосконалення моделі оцінки фінансової стійкості сучасної банківської системи / В. В. Бобиль // Проблеми економіки транспорту : збірник наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені Академіка В. Лазаряна. — Дніпропетровськ : Дніпропетр. нац. ун-т заліз. трансп. ім. Акад. В. Лазаряна, 2011. — Вип. 2. — С. 11—18.
23. Довгань Ж. М. Фінансова стійкість банківської системи України: проблеми оцінки та забезпечення : монографія / Ж. М. Довгань. — Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2012. — 450 с.
24. Д'яконова І. І. Дослідження оцінки рівня фінансової стабільності як складового елементу механізму державного регулювання банківської системи / І. І. Д'яконова, Є. Ю. Мордань // Бізнес Інформ. — 2015. — № 1. — С. 302—306.
25. Зверяков М. І. Формування системи індикаторів фінансової стійкості банківської системи / М. І. Зверяков, В. В. Коваленко // Фінанси України. — 2012. — № 4. — С. 3—12.
26. Коваленко В. Теоретичні та методичні підходи до оцінювання фінансової стабільності банківської системи / В. Коваленко, Ю. Гаркуша // Вісник НБУ. — 2013. — № 9. — С. 126—131.
27. Козлов В. І. Домінантні індикатори банківських криз: порівняльний аналіз для країн з різним рівнем розвитку економіки / В. І. Козлов // Бізнес Інформ. — 2014. — С. 351—358.
28. Кузнєцова Л. В. Вплив глобалізаційних процесів на фінансову стійкість банківської системи / Л. В. Кузнєцова, В. В. Коваленко // Актуальні проблеми економіки. — 2012. — № 2 (128). — С. 264—278.
29. Лазня А. В. Науково-методичні підходи до визначення та вибору індикаторів фінансової стабільності банківської системи / А. В. Лазня // Фінансовий простір. — 2014. — № 1 (13). — С. 83—91.
30. Лесик В. О. Оцінювання фінансової стабільності банківської системи з урахуванням властивості емерджентності / В. О. Лесик // Бізнес Інформ. — 2017. — № 3. — С. 294—301.
31. Ткаченко О. О. Аналіз світового досвіду систем оцінювання фінансової стійкості банків / О. О. Ткаченко // Науковий вісник ЧДПЕУ. — 2014. — № 3 (23). — С. 104—108.
32. Філіппова Ю. О. Методичний підхід до удосконалення оцінки фінансової стійкості банківської системи / Ю. О. Філіппова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2012. — Вип. 36. — С. 271—281.
33. Шкляр А. І. Формування системи індикаторів фінансової стабільності на ринках, що розвиваються : актуальні підходи для України / А. І. Шкляр // Економіка і прогнозування. — 2012. — № 1. — С. 37—54.
34. Kovalenko, V. V. (2010). *Stratehichne upravlinnia finansovoiu stiikestiu bankivskoi systemy: metodolohiia i praktyka [Strategic management of financial stability of the banking system: methodology and practice]*. Sumy: DVNZ «UABS NBU» [in Ukrainian].
35. Demircuc-Kunt A. The Determinants of Banking Crises in Developing and Developed Countries / Asli Demircuc-Kunt, Enrica Detragiache // IMF Staff Papers, Palgrave Macmillan. — 1998. — Vol. 45 (1). — P. 81—109.
36. Dumičić M. Financial Stability Indicators — The Case of Croatia [Electronic resource] / M. Dumičić // Journal of Central Banking Theory and Practice. — 2016. — Vol. 5. — Is. 1. — P. 113—140. — Available at : <https://doi.org/10.1515/jcbtp-2016-0006>.
37. Хуторна М. Е. Концептуалізація процесу забезпечення фінансової стабільності кредитних установ / М. Е. Хуторна // Вісник Університету банківської справи. — 2017. — № 1 (28). — С. 38—44.
38. Погореленко Н. П. Стабільність банківської системи: теорія, методологія, практика : монографія / Н. П. Погореленко. — Київ : ДВНЗ «Університет банківської справи», 2018. — 615 с.
39. Закон України «Про Національний банк України» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
40. Caranovic G. Developing An Aggregate Index For Measuring Financial Stability in The Balkans [Electronic resource] / G. Caranovic, B. Caranovic // Procedia Economics and Finance. — 2015. — Vol. 33. — P. 3—17. — Available at : [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)01690-1](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)01690-1).
41. Sere-Ejembi A. Developing Banking System Stability Index for Nigeria [Electronic resource] / A. Sere-Ejembi, I. S. Udom, A. Salihu, V. A. Ngozi, B. N. Yaaba // CBN Journal of Applied Statistics. The Central Bank of Nigeria. — 2014. — Vol. 5. — № 1. — P. 49—77. — Available at : <https://www.econstor.eu/handle/10419/144780>.
42. Погореленко Н. П. Підходи до розрахунку рівня вразливості банківського сектору // Інноваційна економіка. — 2014. — № 3. — С. 186—192.

Стаття рекомендована до друку 10.09.2018

© Кузнєцова А. Я., Погореленко Н. П.

References

1. Pogorelenko, N. P. (2014). Teoretychni osnovy shchodo spivstavlennia stiiikosti ta stabilnosti funktsionuvannia bankivskoi systemy [Theoretical basis for comparison of the stability and stability of the banking system function]. *Ekonomichnyi prostir — Economic Space*, 89, 128—141 [in Ukrainian].
2. Crockett, A. (1996). The Theory and Practice of Financial Stability. *De Economist*, 144, 4, 531—568.
3. Mishkin, F. S. (1999). Lessons from the Asian crisis. *Journal of International Money and Finance*, 18, 709—723.
4. Schinasi, G. J. (2004). Defining Financial Stability. *IMF Working Paper. International Monetary Fund*, 187, 18.
5. Allen, W. A. (2005). Defining and achieving financial stability / Special Paper № 160, Cass Business School, City University. Retrieved from <http://econpapers.repec.org/scripts/showcites.pf?h=repec:fmg:fmgsp:sp160>.
6. Borio, C. Towards an operational framework for financial stability: “fuzzy” measurement and its consequences. Retrieved from <http://www.bis.org/publ/work284.pdf>.
7. Jacobson T. (2001) How can central banks promote financial stability? *Sveriges Riksbank Economic Review*, 2, 5—13.
8. Corbo, V. (2010). Financial stability in a crisis: What is the role of the central bank? *BIS Working Paper*, 51f. Retrieved from <http://www.bis.org/publ/bppdf/bispap51f.pdf>.
9. Padoa-Schioppa, T. (October, 2002). Central banks and financial stability: exploring a land in between. Paper presented at the Second ECB Central Banking Conference “The transformation of the European financial system”. Frankfurt am Main. Retrieved from <http://www.ecb.int/events/pdf/conferences/tps.pdf>.
10. Vasilescu, M. (2012). Financial Stability — A Theoretical Approach. *Annals — Economy Series, Constantin Brancusi University*, 1, 129—132.
11. Chmilenko, F. O. (2014). *Posibnyk do vyvchennia dystsypliny «Metodolohiia ta orhanizatsiia naukovykh doslidzhen» [A guide to the study of the discipline "Methodology and organization of scientific research"]*. Dnipro [in Ukrainian].
12. Novikov, A. M. (2003). *Doktorskaya dissertaciya : posobie dlya doktorantov i soiskatelej uchenoj stepeni doktora nauk [Doctor's dissertation: the manual for doctoral candidates and applicants of a scientific degree of doctor of sciences]*. Moscow: «Egves» [in Russian].
13. Strizhichenko, K. A. (2014). Formuvannia kontseptsii rehuliuвання finansovoho rynku Ukrainy [Formation of the concept of regulation of the financial market of Ukraine]. *Biznes Inform — Business Inform*, 10, 324—330 [in Ukrainian].
14. Gricanov, A. (1998). *Novitnij filosofskyi slovnyk [The Newest Philosophical Dictionary]*. Moscow: «Skakun» [in Ukrainian].
15. Potravka, L. O. (2015). Systemna osnova synerhetychnoi paradyhmy yak novoho pidkhodu do problem pidvyshchennia efektyvnosti transformatsii ekonomichnoi systemy Ukrainy [Systemic basis of the synergetic paradigm as a new approach to the problems of increasing the efficiency of the transformations of the economic system of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy — Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Natural Resources of Ukraine*, 222, 117—123 [in Ukrainian].
16. Fomitska, N. V. (2015). Metodolohiia systemnoho pidkhodu ta naukovykh doslidzhen [Methodology of the systematic approach and scientific research]. Kharkiv: Vyd-vo KharRI NADU [in Ukrainian].
17. Sitnikov, V. V. (2012). Systemna paradyhma v sektoralnii sferi ekonomiky [System Paradigm in the Sectoral Economy]. *Stratehiia rozvytku Ukrainy. Ekonomika, sotsiolohiia, pravo — Strategy of Ukraine's Development. Economics, sociology, law*, 1, 228—232 [in Ukrainian].
18. Dovhan, Zh. M. (2011). Vzaiemozviazok finansovoi stiiikosti, stabilnosti, bezpeky, nadiinosti ta efektyvnosti bankivskoi systemy [Relationship of financial stability, stability, security, reliability and efficiency of the banking system]. *Stalyi rozvytok ekonomiky — Sustainable development of the economy*, 3, 275—278 [in Ukrainian].
19. Sheludko, N. M., & Shkliar, A. I. (2009). Finansovi kryzy na rynkakh, shcho rozvyvaiutsia: teoretychni y empirychni aspekty analizu [Financial crises in emerging markets: theoretical and empirical aspects of analysis]. *Finansy Ukrainy — Finances of Ukraine*, 2, 3—21 [in Ukrainian].
20. Minsky, H. P. (1992). The Financial Instability Hypothesis. The Jerome Levy Economics Institute of Bard College. *Working Paper*, 74. Retrieved from <http://www.levyinstitute.org/publications/the-financial-instability-hypothesis>.
21. Baranovskiy, O. I. (2009). *Finansovi kryzy: peredumovy, naslidky i shliakhy zapobihannia [Financial crises: background, consequences and ways of prevention]*. Kiev: KNTEU [in Ukrainian].
22. Bobyl, V. V. (2011). Udoskonalennia modeli otsinky finansovoi stiiikosti suchasnoi bankivskoi systemy [Improvement of model assessment of financial stability of modern banking system]. *Problemy ekonomiky transportu — Problems of transport Economics: Collection of scientific papers of Dnipropetrovsk national University of railway transport named after academician V. Lazaryan*. (Vol. 2), (pp. 11—18). Dnepropetrovsk: Dnepropetr. NAT. Univ well.d. Tr. them. Acad. V. Lazaryan, [in Ukrainian].
23. Dovhan, Zh. M. (2012). *Finansova stiiikist bankivskoi systemy Ukrainy: problemy otsinky ta zabezpechennia [Financial stability of the banking system of Ukraine: problems of assessment and assurance]*. Sumy: DVNZ «UABS NBU» [in Ukrainian].
24. Diakonova, I. I. (2015). Doslidzhennia otsinky rivnia finansovoi stabilnosti yak skladovoho elementu mekhanizmu derzhavnogo rehuliuвання bankivskoi systemy [Study of the assessment of financial stability as an integral element of the mechanism of state regulation of the banking system]. *Biznes Inform — Business Inform*, 1, 302—306 [in Ukrainian].
25. Zvieriakov, M. I., & Kovalenko, V. V. (2012). Formuvannia systemy indyikatoriv finansovoi stiiikosti bankivskoi systemy [Formation of system of indicators of financial stability of the banking system]. *Finansy Ukrainy — Finance of Ukraine*, 4, 3—12 [in Ukrainian].
26. Kovalenko, V., & Harkusha, Yu. (2013). Teoretychni ta metodychni pidkhody do otsiniuvannia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy [Theoretical and methodological approaches to assessing the financial stability of the banking system]. *Visnyk NBU — Bulletin of the NBU*, 9, 126—131 [in Ukrainian].
27. Kozlov, V. I. (2014). Dominantni indykatory bankivskykh kryz: porivnialnyi analiz dlia krain z riznym rivnem rozvytku ekonomiky [Dominant indicators of Bank crises: comparative analysis for States with different levels of economic development]. *Biznes Inform — Business Inform*, 3, 351—358 [in Ukrainian].
28. Kuznietsova, L. V., & Kovalenko, V. V. (2012). Vplyv hlobalizatsiinykh protsesiv na finansovu stiiikist bankivskoi systemy [The impact of globalization processes on the financial stability of the banking system]. *Aktualni problemy ekonomiky —*

Actual problems of Economics, 2 (128), 264—278 [in Ukrainian].

29. Laznia, A. V. (2014). Naukovo-metodychni pidkhody do vyznachennia ta vyboru indyikatoriv finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy [Methodological approaches to the definition and selection of indicators of financial stability of the banking system]. *Finansovyi prostir — Financial space*, 1 (13), 83—91 [in Ukrainian].

30. Lesyk, V. A. (2017). Otsiniuvannia finansovoi stabilnosti bankivskoi systemy z urakhuvanniam vlastyvoli emerdzhenosti [Biznes Informassessment of the financial stability of the banking system given the properties of emergence]. *Biznes Inform — Business inform*, 3, 294—301 [in Ukrainian].

31. Tkachenko, O. O. (2014). Analiz svitovoho dosvidu system otsiniuvannia finansovoi stiikosti bankiv [Analysis of international experience of systems of assessment of financial stability of banks]. *Naukovyi visnyk ChDIEU — Scientific Herald of CHIEU*, 3 (23), 104—108 [in Ukrainian].

32. Filippova, Yu. O. (2012). Metodychnyi pidkhid do udoskonalennia otsinky finansovoi stiikosti bankivskoi systemy [Methodological approach to improve the assessment of financial stability of banking system]. *Problemy i perspektyvy rozvytku bankivskoi systemy Ukrainy — Problems and prospects of development of banking system of Ukraine*, 36, 271—281 [in Ukrainian].

33. Shkliar, A. I. (2012). Formuvannia systemy indyikatoriv finansovoi stabilnosti na rynkakh, shcho rozvyvaiutsia: aktualni pidkhody dlia Ukrainy [Formation of system of indicators of financial stability in emerging markets: current approaches for Ukraine]. *Ekonomika i prohnozuvannia — Economics and forecasting*, 1, 37—54 [in Ukrainian].

34. Kovalenko, V. V. (2010). *Stratehichne upravlinnia finansovoiu stiikisti bankivskoi systemy: metodolohiia i praktyka* [Strategic management of financial stability of the banking system: methodology and practice]. Sumy: DVNZ «UABS NBU» [in Ukrainian].

35. Demircuc-Kunt, A. (1998). The Determinants of Banking Crises in Developing and Developed Countries. *IMF Staff Papers, Palgrave Macmillan*, 45 (1), 81—109.

36. Dumičić, M. (2016). Financial Stability Indicators — The Case of Croatia. *Journal of Central Banking Theory and Practice*, 5(1), 113—140 Retrieved from <https://doi.org/10.1515/jcbtp-2016-0006>.

37. Khutorna, M. E. (2017). Kontseptualizatsiia protsesu zabezpechennia finansovoi stabilnosti kredytnykh ustanov [Conceptualization of the process of ensuring the financial stability of credit institutions]. *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy — Bulletin of University of banking*, 1 (28), 38—44 [in Ukrainian].

38. Pohorelenko, N. P. (2018). *Stabilnist bankivskoi systemy: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Stability of the banking system: theory, methodology, practice]. Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoi spravy» [in Ukrainian].

39. Verhovna Rada of Ukraine. (9 May, 1999). *Zakon Ukrainy «Pro Natsionalnyi bank Ukrainy»* [The law of Ukraine «On the National Bank of Ukraine»]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/679-14> [in Ukrainian].

40. Caranovic, G., & Caranovic, B. (2015). Developing An Aggregate Index For Measuring Financial Stability in The Balkans. *Procedia Economics and Finance*, 33, 3—17. Retrieved from [https://doi.org/10.1016/S2212-5671\(15\)01690-1](https://doi.org/10.1016/S2212-5671(15)01690-1).

41. Sere-Ejembi, A. (2014). Developing Banking System Stability Index for Nigeria. *CBN Journal of Applied Statistics. The Central Bank of Nigeria*. Retrieved from <https://www.econstor.eu/handle/10419/144780>.

42. Pohorelenko, N. P. (2014). Pidkhody do rozrakhunku rivnia vrazlyvosti bankivskoho sektoru [Approaches to calculating the level of vulnerability of the banking sector]. *Innovatsiina ekonomika — Innovative economy*, 3, 186—192 [in Ukrainian].

The article is recommended for printing 10.09.2018

© Kuznetsova A. Ya., Pohorelenko N. P.